

КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ АРХІТЕКТУРИ, БУДІВНИЦТВА ТА УПРАВЛІННЯ

Циклова комісія Управління та адміністрування

Відділення Управління та адміністрування

ЗАТЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Тетяна КОСА

«30» 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ЛІДЕРСТВА

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітньо – професійна програма Логістика

Освітньо – професійна програма Організація виробництва

Освітньо – професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи лідерства» для здобувачів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»,

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітньо - професійна програма Логістика

Освітньо - професійна програма Організація виробництва

Робочу програму навчальної дисципліни уклала: Лецівська Л.В., спеціаліст другої категорії.

Робочу програму навчальної дисципліни «Основи лідерства»

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії «Управління та адміністрування»

Протокол № 2 від «26» серпня 2024 року

Голова циклової комісії Вікторія ЦИРЮК

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми Тетяна КОСА
«28» 08 2024 року

Розглянуто

Методист коледжу Ірина ТИМОШЕНКО
«27» серпня 2024 року

Схвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «28» 08 2024 року

Голова методичної ради Тетяна КОСА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва навчальної дисципліни	Основи лідерства
Статус	Обов'язкова компонента освітньо-професійної програми
Форма навчання	Денна
Мова викладання	українська
Кількість кредитів ЄКТС/ годин	2/60
Індивідуальне завдання (курсова робота)	не передбачено
Форма контролю	<u>залік</u>

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи лідерства» є розвиток управлінської компетентності здобувачів вищої освіти через поглиблення розуміння природи лідерства та цілеспрямований розвиток практичних навичок лідерства.

Завдання навчальної дисципліни «Основи лідерства» полягає в опануванні здобувачами вищої освіти специфічних прийомів та інструментів управління поведінкою індивіда в організації, інструментів лідерства, здатності бути критичним і самокритичним; здатності до адаптації та дії в новій ситуації; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії, в умінні здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формувати рекомендації в межах своєї компетенції, умінні коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою, як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК3. Здатність застосовувати знання теорії і практики менеджменту для вирішення типових спеціалізованих задач професійної діяльності.

СК4. Здатність управляти підрозділом і налагоджувати необхідні комунікації в процесі управління.

СК6. Здатність планувати, аналізувати, контролювати та оцінювати власну роботу і роботу інших працівників.

СК7. Здатність планувати час та керувати ним (тайм-менеджмент).

СК 10. Розуміння принципів психології та використання їх у професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни формуються результати навчання відповідно до **ОПП**:

РН 2. Володіти державною та іноземною мовами для складання ділових паперів і комунікацій у професійній діяльності.

РН 5. Застосовувати сучасний інструментарій менеджменту під час розв'язання професійних завдань.

РН8. Знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних завдань.

РН9. Пропонувати ефективні методи мотивування персоналу підприємства (підрозділу) для підвищення продуктивності праці.

РН13. Планувати, аналізувати, контролювати й оцінювати власну роботу і роботу інших осіб у професійній діяльності.

РН15. Проявляти ініціативу та підприємливість для розвитку підприємства (підрозділу).

РН17. Скласти організаційно-розпорядчі документи для забезпечення ефективної взаємодії у професійній діяльності.

РН18. Використовувати принципи та закономірності формування організаційних структур підприємств і організацій, усвідомлювати особливості функціонування підприємств будівельної галузі.

Очікувані результати навчання:

Тема 1. Поняття лідерства

- вміти використовувати теоретичний матеріал на практиці;

- знати суть лідерства, які є стилі лідерства, як розвивалось лідерство, суть та його теорії;
- уміти розрізняти стилі лідерства, функції та знати відмінності між керівником і лідером.

Тема 2. Сутність та особливості формування корпоративної культури

- вміти визначати роль керівника, сутність корпоративної культури;
- вміти визначати розвиток особистості сучасного лідера, дотримання етичних норм.

Тема 3. Змінні лідерства

- уміти визначати риси лідера, знати теорію особливостей лідерства, лідерської поведінки, ситуаційне лідерство.

Тема 5. Влада лідера

- знати філософію партисипативного управління;
- уміти використовувати лідерство як засіб вдосконалення процесу управління.

Тема 6. Ефективне лідерство

- уміти підвищувати мораль працівників, моральність на робочому місці та роль лідера;
- знати про мистецтво слухати.;
- уміти слухати для розвитку лідерських навичок.

Тема 7. Мистецтво переконання

- знати елементи мистецтва переконання, стилі конфліктів, лідерство і різноманітність, значення толерантності;
- уміти користуватись структурою, властивостями ораторської мови, робити оцінку аудиторії, вербальна й візуальна адаптація, подолання оратором нервозності.

Тема 8. Управління якістю роботи.

- уміти визначати цілі виконання;
- знати, як проводити огляд за якістю виконання, професійне виконання;

- знати бенчмаркінг, організаційний успіх;
- вміти поліпшувати виконання через зміну поведінки, дотримання дисципліни, запобігання «вигоранню», стрес.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Поняття лідерства

Феномен «лідерство»: поняття й сутність. Відмінності між керівництвом та лідерством. Природа лідерства та його складники. Стилi лідерства. Розвиток лідерства. Формування системи лідерства. Структура лідерства та теорії його походження. Функції лідерства.

Тема 2. Сутність та особливості формування корпоративної культури

Сутність корпоративної культури. Лідерство як риса діяльності управлінської команди. Роль керівника в розвитку етичної культури та дотриманні етичних норм. Імідж як складник діяльності управлінської команди. Розвиток особистості сучасного лідера.

Тема 3. Змінні лідерства

Риси лідера. Рівняння лідерства. Теорія особливостей лідерства. Теорія лідерської поведінки. Теорія випадкового (ситуативного) лідерства.

Тема 4. Лідерська етика

Коріння етики: світська та релігійна традиції. Розвиток моралі. Етика та юридичні питання. Імідж керівника лідера та його складові. Значення цінностей. Репутація організації. Організаційна етика. Резонансне лідерство та його психологічні основи. Гендерні аспекти лідерства.

Тема 5. Влада лідера

Лідер як служитель: доступність, спілкування, підтримка. Філософія партисипативного управління. Лідерство як засіб вдосконалення процесу управління.

Тема 6. Ефективне лідерство

Мораль на роботі. Підвищення моралі працівників. Моральність на робочому місці та роль лідера. Корпоративна культура в системі управління персоналом

підприємства. Мистецтво слухати. Важливість слухати для розвитку лідерських навичок.

Тема 7. Мистецтво переконання

Елементи мистецтва переконання. Стили конфліктів. Лідерство і різноманітність. Значення толерантності. Структура, властивості ораторської мови. Оцінка аудиторії. Вербальна й візуальна адаптація. Подолання оратором нервозності.

Тема 8. Управління якістю роботи

Визначення цілей виконання. Проведення огляду за якістю виконання. Професійне виконання. Бенчмаркінг. Організаційний успіх. Поліпшення виконання через зміну поведінки. Дотримання дисципліни. Запобігання «вигоранню». Стрес.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва тем, зміст занять	Кількість годин						Рекомендовані джерела інформації
		Денна форма						
		у тому числі						
		усього	лекції	практичні	лабораторні	семінарські	самостійна робота	
3	4		5	6	7	8	9	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
III рік навчання, VI семестр								
	Тема 1. Поняття лідерства.	8	4	-	-	-	4	
1	1.1. Поняття лідерства в соціально-психологічній літературі Специфіка лідерства.	4	2	-	-	-	2	(O1), с 5.....12
2	1.2. Вивчення лідерства в зарубіжній літературі	4	2	-	-	-	2	(O2), с 27....37
	Тема 2. Сутність та особливості формування корпоративної культури.	6	2	2	-	-	2	
3	2.1. Поняття, суть корпоративної культури, структура, зміст. Фактори корпоративної культури.	4	2	-	-	-	2	(O2),с 45.....56
4	Практичне заняття	2	-	2	-	-	-	Методичні рекомендації до виконання практичних робіт
	Тема 3. Змінні лідерства.	10	4	2	-	-	4	

5	3.1.Риси лідера. Рівняння лідерства. Теорія особливостей лідерства.	4	2	-	-	-	2	(О 2), с 78.....89
6	3.2.Теорія лідерської поведінки. Теорія випадкового (ситуативного) лідерства	4	2	-	-	-	2	(О2), с 112.....119
1	2	3	4	5	6	7	8	9
7	Практичне заняття	2	-	2	-	-	-	Методичні рекомендації до виконання практичних робіт
	Тема 4. Лідерська етика.	8	4	2	-	-	2	
8	4.1.Коріння етики: світська та релігійна традиції. Розвиток моралі. Етика та юридичні питання.	3	2	-	-	-	1	(О 2), 154.....161
9	4.2. Імідж керівника лідера та його складові. Значення цінностей. Репутація організації.	3	2	-	-	-	1	(О2), 167.....178
10	Практичне заняття	2	-	2	-	-	-	Методичні рекомендації до виконання практичних робіт
	Тема 5. Влада лідера.	9	4	2	-	-	3	
11	5.1. Сутність політичного лідерства та основні концепції лідерства.	4	2	-	-	-	2	(О3), с 17.....32
12	5.2. Функції та якості політичного лідера. Типологія політичного лідерства. Особливості політичного лідерства в Україні.	3	2	-	-	-	1	
13	Практичне заняття	2	-	2	-	-	-	Методичні рекомендації до виконання практичних робіт
	Тема 6. Ефективне лідерство.	9	4	2	-	-	3	
14	6.1. Підвищення моралі працівників. Моральність на робочому місці та роль лідера.	4	2				2	(О2), с 169178

15	6.2. Мистецтво слухати. Важливість слухати для розвитку лідерських навичок.	3	2				1	(O2), с 180.....189
16	Практичне заняття	2	-	2	-	-	-	Методичні рекомендації до виконання практичних робіт
	Тема 7. Мистецтво переконання.	6	4	-	-	-	2	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
17	7.1. Елементи мистецтва переконання. Стилi конфліктів. Лідерство і різноманітність.	3	2	-	-	-	1	(O2), 201.....210
18	7.2. Значення толерантності. Структура, властивості ораторської мови.	3	2	-	-	-	1	
	Тема 8. Управління якістю роботи.	4	2	-	-	-	2	
19	8.1.План управління якістю. Процеси забезпечення якості проекту	4	2	-	-	-	2	(O2), 211.....218
	Усього	60	28	10	-	-	22	

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Поняття лідерства.
2. Перерахувати специфіку лідерства.
3. Які є типи лідерів.
4. Назвати стилі конфліктів.
5. Управління якістю роботи на підприємстві, його види.
6. Назвати стилі конфліктів та розписати стилі конфліктів.
7. Мистецтво слухати йог фактори та вплив на лідерство.
8. Розписати теорію особливостей лідерства.
9. Порівняти чим лідер відрізняється від керівника.
10. Прояви ефективного лідерства.
11. Стилi конфліктів.
12. Функції та якості політичного лідера. Типологія політичного лідерства.
13. Імідж керівника лідера та його складові.
14. Фактори корпоративної культури, описати зміст .
15. Елементи мистецтва переконання.
16. Лідерство і різноманітність.
17. Вербальна й візуальна адаптація.
18. Значення толерантності.
19. Скласти план управління якістю.
20. Ефективне лідерство його суть.
21. Сутність політичного лідерства та основні концепції лідерства.
22. Коріння етики: світська та релігійна традиції.
23. Процеси контролю якості виконання проекту, нормативно-методичні положення.

6. ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Технології навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття) ;
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування)
- відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо)

Методи оцінювання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- доповіді;
- презентації результатів виконаних завдань;
- захист практичних ;
- залік.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

7.1. Шкала оцінювання результатів навчання за національною системою:

Національна шкала	Теоретична підготовка	Практичні уміння та навички
«Відмінно»	Здобувач освіти має глибокі, міцні, систематичні знання всіх положень теорії, може вільно сформулювати закони, положення та принципи, використовує здобуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь вирізняється точністю формулювань, логікою, демонструє достатній рівень узагальнення знань	Здобувач освіти виявив всебічні, систематичні й глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому і ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
«Добре»	Здобувач освіти знає і може самостійно сформулювати основні закони та принципи, навести приклади, але не завжди може довести їх самостійно, застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим	Здобувач освіти виявив загалом добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але допустив низку помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.
«Задовільно»	Здобувач освіти відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати за допомогою викладача основні положення теорії, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може	Здобувач освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; справився з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; допустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципів з яких не може усунути самостійно.

«Незадовільно»	Відповідь здобувача освіти при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, у відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими поняттями та визначеннями курсу	Здобувач освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал і потребує повторного вивчення навчальної дисципліни
-----------------------	--	---

7.2 Шкала оцінювання результатів навчання за системою ЄКТС:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю недоліків)
64-73	задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

Основні джерела інформації:

1. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава: ПУЕТ, 2020. 232 с.

2. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко – Харків, 2017 р. 100 стор.

3. Лідерство та команда в публічному управлінні: конспект лекцій / укладачі: К. В. Таранюк, Я. В. Кобушко. Суми: Сумський державний університет, 2020. 175 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstreamdownload/123456789/77285/3/Taraniuk_Liderstvo.pdf;jsessionid=8E0FF9DAEEDE39B4187CDE2B61D0B4E0

Додаткові джерела інформації

1. Нестуля О.О. Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХХ ст. початок ХХІ ст.): навч. посіб / О.О. Нестуля, С.І. Нестуля. Полтава: ПУЕТ, 2016. 375 с.

2. Нестуля, О. О. Основи лідерства: тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера: навч. посібник / О. О. Нестуля, С. І. Нестуля, В. В. Карманенко. Київ: Знання, 2013. 287 с.

3. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко Харків, 2017 р. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/31806/1/Romanovskyi_Teoriia_i_praktyka_formuvannia%20lidera_2017.pdf

Інтернет-ресурси

1. Управління командою: 5 завдань і інструментів лідера: методичний посібник / О. І. Бондарчук, О. А. Філь, В. В. Ковальчук, Л. В. Жабенко; за заг. ред. Є. Р. Чернишової / Ун-т менеджменту освіти НАПН України. К., 2015. 116 с.

: http://lib.iitta.gov.ua/717921/2/posibnyk_Bondarchuk-Fil'_lider.pdf

2. Розвиток лідерських якостей: програма тренінгу / Алла Богданівна Мудрик, Христина Юріївна Шишкіна. Луцьк, 2013. 120с.
URL:<https://core.ac.uk/download/pdf/153576112.pdf>

3. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера: навч.посіб./ О.О. Нестуля, С.І. Нестуля, В.В. Карманенко. К.: Знання, 2013. 287 с.

4. Неформальне лідерство в організації: взаємодії керівника та неформального лідера / О.Л. Рудь, Ю.Л. Рудь //Нові технології. 2009. № 1 (23).С. 204.

5. Політична система та політичне лідерство - процеси взаємодії / С. Стець //Віче. 2009. № 10. С. 30 - 32.

6. Основи лідерства: Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера : навч. посібник / О.О. Нестуля, С.І. Нестуля, В.В. Карманенко .- К. : Знання, 2013.287 с.

7. Самоменеджмент менеджера: навч. посібник / Г.Л. Чайка. К. : Знання, 2014.- 422 с.

8. Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.С., Бондаренко В.В. Харків,2017р.100с.

URL:http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/31809/1/Romanovskyi_Psykholohiia_uprav_dijalnosti_lidera_2017.pdf

9. Лідерство у діяльності керівника освітньої організації / О. І. Бондарчук, О. О. Нежинська: спецкурс для слухачів очно-дистанційної форми навчання в системі післядипломної педагогічної освіти. К., 2017. 36 с.
URL:<https://core.ac.uk/download/pdf/154283886.pdf>

9. ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ

Навчальний рік	Зміст внесених змін та доповнень	Номер протоколу засідання циклової комісії	Підпис голови циклової комісії